

Dieses Werk wurde Ihnen durch die Universitätsbibliothek Rostock zum Download bereitgestellt.

Für Fragen und Hinweise wenden Sie sich bitte an: digibib.ub@uni-rostock.de

Johann Georg Dorsche

**Joh. Georg. Dorschei S.S. Theologiae D. Discussio Explicationis Hugonis Groti[i]
circa locum Actor. XV. v. 20. De Sanguine & Suffocato**

Rostochii, 1669

<http://purl.uni-rostock.de/rosdok/ppn740048066>

Druck Freier Zugang

RU theol. 1669

Dorscheus, Joh. Georg

oligunt itinarii Danur. In qua ipsa legi ratio Mandatini Rostoch: 1560: & Sanguinis & Suffocatorum dictione
Chrystianos, et illicite, a Georgio Wiggelia Hauffia 1675 edita, p 48 sq. vid: von Seelen Dietrich de
ter in S. Sciam pg.

I. N. 7.

26 7

JOH. GEORG. DORSCHEI
S.S. Theologiae D.

DISCUSSIO EXPLICATIONIS
HUGONIS GROTI

29

circa locum Actor. XV. v. 20.

De
SANGVINE
&
SUFFOCATO,

Quam
ē MS. excerptis
& edidit

JOHANNES GEORG. DORSCHEUS,
FILIUS. Degener vid. Ficti Prolegat. ad Dorsch.
in 4 Evang. 62.

ROSTOCHI,
ANNO DOMINI CLX LXIX.

1669
G6.18

LIBER
HISTORICO-POLITICO-
LITERARIO-SCIENTI
ARCHAEOLOGICO-
HISTORICO-
CIVICO-SCIENTI
BIBLIOTHECA
SUFFRAGATO

Universitäts
Bibliothek
Rostock

JOHANNES GEORG DORENSCH
EUTIN

ANNO DOMINI MDCCCLXIX
AGosto

SYN ΘΕΩ!

Hugo Grotius, explicaturus
ex Actibus locum de Sangvine & Suf-
focato, asserit

I.

Veteres Christianos credidisse, Jaco-
bum propterea voluisse hos ex genti-
bus vocatos abstinere à Sangvine, quod
licet Mosis præceptis, quæ Israelitis data
erant, non tenerentur, neque lege circum-
cisionis, quæ solos Abrahami obstringebat posteros,
liberi tamen non essent ab iis, quæ Adamo & Noe Deus
præceperat, ad quæ addidit quædam Christus, nihil au-
tem demisit. Probat Grotius hoc 1. ex Tertulliano de Mo-
nogam. cum inquit: Adeò in Christo omnia revoca-
tur ad initium, ut & fides reversa sit à circumcisione
ad integratatem carnis illius, sicut ab initio fuit: &
libertas ciborum, & Sangvinis solius abstinentia,
sicut ab initio fuit: & matrimonii individuitas,
sicut ab initio fuit: & repudii cohibitio, quod ab
initio non fuit, & postremo totus homo in Paradisum
revocatur, ubi ab initio fuit. 2. Ex eod. cum libro de
Jejun. ait: Aequè post diluvium in reformatioне ge-

A 2

neris

neris humani suffecisse unam interim legem à sangvi-
ne abstinendi, permisso usu cæterorum. 3. Ex Leone
Imp. qui vetuit Sangvinem edi intestinis velut tunicis
infarctum, utpote tum veteris, tum novæ gratiæ tempore
rem habitam nefariam. 4. Qvia præcepti illius non
nimis superstitionis observatio facilis est. 5. Qvia causas
honestas habet. Solere enim qvisangvine pro alimento
utuntur efferari, qvod Americani doceant. Monere
etiam, à vindicta abstinentium, cum qui se vindicat,
sangvine pasci dicatur, & juxta Origenem Dæmones
sangvine pasci crederentur. Afferit

II. Christianos veteres non existimasse, præceptum
de abstinentia Sangvinis & Suffocati datum ex ea una
causa, ut Judæorum offensa vitaretur. Probat hoc 1.
ratione. Qvia si id existimassent, non observassent id
præceptum cum certo vitæ periculo, etiam ubi non
aderant Judæi. At hoc eos fecisse constat. Nam Biblis
martyrium subitura, apud Eusebium Histor. Eccles. V. 1.
Quomodo, inquit, infantibus vescerentur illi, qui-
bus ne irrationalium animalium Sangvine vesci licet.
Tertius & Tertullianus in Apolog. cap. IX. cum ait: Eru-
bescat error vester Christianis, qui ne animalium
quidem sangvinem in epulis esculentis habemus: qui
propterea quoque suffocatis & morticinis abstine-
mus, ne quo sangvine contaminemur, vel intra
viscera sepulto. Denique inter tentamenta Christia-
norum, botulos etiam cruento distentos admovetis,
certissimi scilicet, illicitum esse penes illos, per quod
exorbitare eos vultis. Porrò quale est, ut quos
sangvinem pecoris horrere confiditis, humano in-
biare

biare creditis. Octavius apud Minutium: Tantum ab
humano sanguine cavemus, ut nec edulium pecorum
in cibis sanguinem noverimus. 2. Testimonii Canon.
62. Apost. Εἰ τις ἀπίσκοπος ἢ πρεσβύτερος, ἢ Διάκονος,
ἢ ὄλως ἐκαλαλόγει τὸν εὐαγγέλιον Φάγη κρέα τὸν αἴγαλον, ψυχῆς αἵτη,
ἢ ἔτεράλωτον ἢ θυντημάσιον, παθαρεῖθω. Τὰ τοῦ διοίκου ἀπει-
πειν. Εἰ δὲ λαϊκὸς εἴη, αφορεῖθω. Si quis Episcopus, vel
Presbyter, vel Diaconus, vel omnino ex Sacerdotali
catalogo comedenter carnes in sanguine animæ ipso-
rum, vel quid à feris captum vel morticinum, depo-
natur, hoc enim lex prohibuit. Si autem Laicus fit,
segregetur. Synodi Gangerensis, Can. 2. ex transl. Gen-
tiani Herveti. Si quis eum, qui carnem, præter
Sanguinem & idolothyrum & suffocatum, cum pie-
tate & fide comedit, condemnat, tanquam eo, quod
ea vescatur, spem non habeat, sit anathema.

ASSERTIO I.

Multa falsa aut dubia postulata habet. 1. Dubium est Ref. Man Synodus Hierosolymitana in ista dispositione de abstinentia certarum rerum ad præcepit filiorum Nohæ Gentes ad Christianam Religionem transgressas obligare voluerit. Impugnat istam sententiam copiosè Janus Seldenus in Lib. 7. de jure Naturali & Gentium &c. Cap. 12. in primis quia leges filiis Nohæ datae, si observabantur à Gentibus, faciebant tantum Prosehyrum portæ, qui exteriorius cum Judæis conversari poterat, non autem Prosehyrum justitia, qui in interiori communione fuit, de qua interiori conjunctione Gentium & Judæorum credentium quæstio in Synodo Hierosolymitana agitabatur.

A 3

Sed

Sed nunc de ea nihil attinet dicere. Grotius ipse fatetur, inter præcepta Adæ & Nohæ data Judæos non posuisse interdictum se contandi. Non tamen licebat, quod sapientissimi, ut Grotius loquitur, inter Gentes putarunt, exinde colligere, meretrices quidem turpiter facere, quod meretrices essent, pœnamq; esse in ipsa professione flagitiæ, non tamen peccare, qui fœminis istis venalibus uterentur. Nam morali lege inclusum fuit istud interdictum. Non autem nisi successivè & in aliquibus documentis tota lex moralis repetita fuit ante diuinum, aut Mosen. Mansit interim mentibus insculpta, in primis Adami & Noachi.

2. Dubium est, an id, quod de præceptis filiis Nohæ datis ex Rabbinis traditur, se omnino ita habeat? Certe Scriptura de eo nihil habet. Et Adamo ac Noachus plura præcepta fuisse, quam istis traditis continetur, satis manifestum est.

3. Dubium est an omnia Adamo & Noachus præcepta perpetuò gentes obligaverint? Fuit sanè præceptum Adamo datum de sacrificando & ita repræsentando semen mulieris demum sacrificio suo contritum caput serpentis. Nonnulli quidem Pontificii putant ex solius rationis judicio sacrificiorum cultum institutum, & ipsam naturalem rationem obligare hominem ad sacrificandum. Sed istum errorem impugnavi in *Mysaria Myse*, quam ante XXX. annos Jesuitæ Molsheimensi Herbero opposui c. 2. Certe cultus Dei à voluntate & consequenter revelatione Dei dependet. Alias venit nomine ἐθελοθεοποιίας, Col. 2. 23. Selbsterwehlsten Gottesdiensts. Et Abel fide obtulit Sacrificium melius, quam Cain. Hebr. II. 4. Si fide, ergo ex verbo Dei revelantis, Rom. 10. 17. At istud non obligavit ultra tempus oblationis Christi, licet Sacrificiorum oblatio ex more Ju-

daico

daico aliquandiu post ascensionem Christi tolerata fuet.
Non igitur, qvod ante Mosen Adamo & Noacho
præceptum est, omnes homines semperque obligat ex
eo capite, nisi aliunde obligationis ostendatur ratio.

4. Falsum autem est & ex Socinianismo haustum,
qvod dicitur, Christum nil ademisse præceptis Adamo
& Noacho datis, addidisse autem aliqua. Prius ex dubio
patet. Etiam si enim expressè ipse non dixerit, sacri-
ficia omittenda esse, reipsa tamen facto sustulit è me-
dio, quando in se illa velut umbras terminari docuit,
cum consummata esse omnia clamavit. Et Apostoli
satis clarè indicarunt, qvid de Sacrificiis habendum
esset: Addidisse autem Christum aliqua in primis mo-
ralia præcepta præceptis Adamo & Nohæ datis, qvod
posteriorus asserit Grotius, & Socini commentum est,
nullo apice sacr. literarum probari potest. Explicavit
legem, & ejus recessus contra sinistram antiquitatis in-
terpretationem patefecit Christus Matthæi V. sed hoc
non est addere.

Probationes assertionis invalidæ sunt. 1. Tertul-
lianus librum de Monogamia scripsit, cum jam ad hæresin
Montani prolapsus esset, nec jam amplius filius Eccle-
sæ extitisset. Ita Beatus Rhenanus, qui primus opera
Tertulliani ad typographiam adornavit, in Admonitione de
Tertulliani dogmatis ad calcem operum adjecta p. 126. in-
quit: *Tertullianus in libro de Monogamia perperam*
*sentit de perpetua virginitate Deiparae Mariæ, scri-
bens Christum Virginem enixam, semel nupturam*
post partum. Unde hunc etiam in testem advoca-
rat Helvidius in libro suo, quem refellit Hieronymus,
qui calore quidem Disputationis commotior factus
regesisse videtur: *De Tertulliano, inquietus, nihil*

am-

amplius dico, quam Ecclesia hominem non fuisse. Sic Rhenanus, qui addit: D. Hieronymi Consilium sequatur, Tertullianum sic interdum esse legendum momentis, quomodo Origenem, Novatum, Arnobium, Apollonium & nonnullos Ecclesiasticos Scriptores Gracos pariter & Latinos, ut bona eorum eligamus, vitemusque contraria. Hactenus ille.

2. Tertullianus isto loco conclusionem improbatam sibi summis defendendam; scilicet cum in Montano Spiritus Sanctus omnia, quae ad vitam Christiani hominis pertinent, ad pristinam perfectionem reducere velit, etiam conjugium ad pristinum statum illum reducere voluisse, ut, quotquot Deo placere porrò volunt, à secundis nuptiis abstineant, sicut primus homo unis nuptiis contentus fuit.

Hanc conatur variis tueri fundamentis I. quia Christus in quaestione de repudio ad initium provocavit, dixitque ab initio non ita fuisse Matth. 19. 4.

II. Quia S. Paulus ad Eph. 1. scribit, Deum propulsisse in semetipso ad dispensationem ad impletionis temporum ad caput, id est, ad initium reciprocare universa in Christo.

III. Quia Christus propterea se vocat a & a, ut ostenderet, in se esse initii decursum ad finem & finis recursum ad initium.

IV. Quia & circumcisio carnis mutata & redditum est ad integratem carnem, sicut ab initio fuit.

V. Quia restituta est libertas ciborum, & sola imperata sanguinis abstinentia, sicut ab initio fuit, &c.

In his fundamentis, quædam impertinenter allegantur, & erroneè, ut II. quasi Eph. 1. 10. indicata ἀναφέσαις, quam Christus sibi propositam habeat, sit re-vocatio

vocatio omnium in statum, qualis in paradyso primi hominis fuit. At hoc non est *ἀναφορά* Apostolicum. Hoc enim est, in Christo tanquam Capite recolligere omnia, quae in caelis & in terra sunt. Ad Coloss. 1, 20. vocatur ista *ἀναφορά* alio nomine *ἀποκατάστασις*; reconciliatio, redunitio.

Et III. ubi falsò dicitur, Christum esse *etiam* vocatum, quia in ipso omnia ab initio ad finem & à fine ad initium recurrent. Nam non ideo, sed propter aeternitatem Christus *etiam* vocatur, sicut & vocatur primus & novissimus, Apoc. 1, 17. Et initium, quod per *etiam* denotatur, est non initium mundi, Gen. 1, 1. sed ipse Christus, Apoc. 1, 8. qui vocatur *Ἐχθρὸς τέλους*.

Et IV. ubi dicitur, quod fides sit reversa à circumcisione ad integratatem carnis, sicut ab initio fuit. Nam circumcisio carnis fuit medium restaurandi hominis & reducendi ad eam perfectionem, quam ab initio habuit. Nec mutata est, quia fideles fuerunt reducendi ad initium restituta integritate carnis, sed quia per baptismum, non onerosum, uti circumcisio fuit, sed facilimum medium, Deus in Nov. Testam. homines restaurare voluit. Quidam autem fundamenta non attingunt statum. Dicit Tertullianus, *totum hominem revocari in Paradisum, ubi ab initio fuit.* Ergo per reductionem ad initium intelligit statum paradisiacum. Quod & ex eo intelligi potest, cum, quod adducit Tertullianus, Christus dicit *απ' Ἐχθρὸς repudium non fuisse.* Ubi intelligitur primordialis institutio matrimonii, quae in Paradyso facta est. Sed quid ad hoc attinet prima ratio? Num, quia in statu integratatis non fuit metuenda mors alterutrius conjugis, ideo etiam in statu lapsus ex ea causa monogamia ad analogiam status integratatis introducenda est? Qanta hic occurrit ratio dissimilitudinis.

tudinis. Ibi Monogamiæ nulla impedimenta fuerunt, qvia conjuges semper fuissent victuri. In statu integritatis longè aliter se res habet. Repugnat locus Rom. 6. cap. v. 3. Præterea, an sangvinis solius abstinentia permisis in universum animantium etiam cibis fuerit ex Paradisiaco instituto, h. e. ab initio, ut Tertullianus loquitur, incertissimum est.

3. Qvod sangvinis abstinentia inter ea recensetur, qvæ in initio Paradisiaco fuerunt, adeoq; perpetua dicitur, falsissimum est & nullo indicio confirmari potest. Initio quidem introductorum Sacrificiorum sangvinis etiam abstinentiam usitatam & præceptam fuisse, extra dubium ponitur. Firmat id locus Lev. 17, ii. ubi Jehova: *Ego verò destinavi vobis sangvinem in altari ad expiationem faciendam pro animabus vestris.* Et respicit horsum locus Gen. 9, 4. ubi Jehova: *Carnem cum sangvine ipsius ne comeditote, qvia anima ipsius est.* Qui ex hoc respectu omnino interpretandus est, qvia sangvis in altari ad expiationem destinatus est pecuniariter. Qvo respectu omnis sangvis ab esu humano interclusus est, qvamdiu illa destinatio durat. Durat autem tantum ad Messiæ usqve αἵωνα χρυσίας, Hebr. 9, 21. Qapropter abstinentia à sangvine inter ea, qvæ in initio Paradisiaco fuerunt, recenseri nequit.

4. Qvod Tertullianus libro de Jejunio adversus Psychicos scribit: *Post diluvium in reformatio-*ne generis humani suffecisse unam interim legem à sangvi-
ne abstinendi, permisso usu cæterorum: Partim falso dicitur, partim nostro proposito non adversatur. Proponamus integra Tertulliani Verba.: *Cur non statim Deus constituit aliquam vietus castigationem, quin imò*

imo & auxit permissionem. Nam in primordio quidem herbidum solummodo & arboreum homini pabulum addixerat. Ecce dedi vobis omne semen sementivum, seminans semen quod est super terram, & omne lignum, quod habet in semetipso fructum seminis sementivi, erit vobis in escam. Postea vero ad Noe enumerata subjectione omnium bestiarum terrae & volatilium cœli, & moventium in terra, & piscium maris, & omnis viventis: Erunt, inquit, vobis in escam, velut olera fœni dedi vobis universa. Verum carnem in sangvine animæ suæ non edetis. Nam hoc ipso quod eam solam carnem esui eximit, cuius anima per sanguinem effunditur, omnis reliqua carnis usum concessisse manifestum est. Ad hæc respondetur, non competit onerari hominem aliqua adhuc abstinentia lege, qui cum maximè tam levem interdictionem unius scilicet pomi tolerare non potuit; remissum illum itaque libertate ipsa corroborandum. Eque post diluvium in reformatione generis humani suffecisse unam interim legem à sangvine abstinenti permisso usu ceterorum, &c. Sic Tertullianus. Atqui non una lex, etiam supra immutabilem legem naturæ, quæ moralis est, posita fuit post lapsum & diluvium. Mansit enim lex mundorum & immunitorum animalium etiam post diluvium, quæ tamen postea abolita est, nisi quatenus ipsa ratio naturalis à nonnullis animantibus abhorrendum dictitavit. Mansit lex de Sacrificiis, cui illico è diluvio egressus Noë mortem gessit. Manserunt alia præcepta. Illud autem ad-

Huc controversum est, an ante diluvium ab esu anima-
lium abstinuerint homines. Sed, quicquid sit de hoc,
in quo jus ab usu distingvi forsitan potuit, non probatur
exinde, abstinentiam à sanguine mandari lege per tem-
pora etiam Novi Test. duratura.

5. Qvod III. ratio Grotii ex autoritate Leonis Impera-
toris habet, non ex autoritate, sed ex fundamento deci-
dendum est. Videamus Novellam 58. Leonis, qva Sty-
lliano Illustrissimo sacrorum officiorum Magistro rescri-
bit in hanc sententiam. Simul olim Legislatori Mosi
sanguine non esse vescendum mandavit Deus: simul
ab ejusmodi cibo abstineri debere à praconibus gratia
est constitutum. Et quanquam tum veteris tum no-
va gratia tempore illa res vilis habita sit & nefaria:
eò tamen contumacia, immò vecordia homines proces-
sere, ut neutri legi aurem præstent morigerantur. At
contra alii lucri, alii gula causa summa cum impu-
dentia mandatum contemnunt, in escamq; qua vesici
vetitum , sanguinem convertunt. Perlatum
enim ad aures nostras est, quod intestinis tanquam
tunicis illum infarctum, velut consuetum aliquem
cibum ventri præbeant. Quod tolerari non debere
Imperatoria nostra majestas rata, neque tam impio
soli gula inbiantum hominum invento, nunc Praecepta
divina, nunc Reipubl. nostræ honestatem dedecore
affici sustinens, jubet, ne quis id scelus, neq; ad suum
usum, neq; ut emtores detestando cibo contaminen-
tur, ullo modo exercere audeat. Ac sciat quicunq;
debing divinum mandatum contemnere, sanguini
nemq;

nemq; in cibum convertere, (sive vendat, sive emat,) deprehensus fuerit, se bonorum publicationi subjicendum, & ubi acerbum in modum flagris casus ac cute tenus fœdè tonsus erit, perpetuo patriæ exilio multandum esse. Quo quidem in judicio neg; civitatum Magistratus citra criminationem dimittendos censemus: sed ut & ipsi (neg; enim si illi convenienti alacritate Magistratum gessissent, id scelus commissum esset) quod negligenter socorditerq; subditis præfuerint, decem librarum auri multam sustineant. Hæc est Novella ista contra esum sangvinis constitutio, ad quam notamus 1. Autorem ejus esse Leonem VI. cognomento οὐρανοῦ Basilii Filium, qui trecentis sexaginta annis post Justinianum fuit, coætaneus Arnulphi Romanorum Imperat. Ut ex novellis ejus constitutitionibus apparet, passim traducit & sugillat leges Imperatorum anteriorum. Nullam autem autoritatem meruerunt in Imperio aut Ecclesia. Conf. Cujacium Observ. Lib. XVII, 31.

Notamus 2. quod videri possit Imperatorem legem tulisse in eum finem, ut tanto Iubentius Judæi ad consuetudinem cum Christianis transirent. Impensè hoc egit Imperator, ut Judæi secundum Christianismi ritus viverent. Qva de re & novellam quinquagesimam quintam ad Stylianum direxit. Qvod ut promptius efficerent Judæi, Christianis esum sangvinis interdicere voluit.

Notamus 3. qvia Imperator ex sinistro intellectu dispositionis sive Mosaicæ, sive Apostolicæ legem de abstinentia sangvinis tulit, nec allegavit consuetudinem universalis Ecclesiæ in octavum usque ad seculum absti-

nentiam sanguinis comprobantem , hoc ipso vim legi
ademptam esse in propatulo est.

6. Qvod IV. ratio Grotii habet de facilitate abstinen-
tiæ non nimis superstitione à sanguine, nullius est mo-
menti. Primum enim non sequitur, hujus & illius ob-
servatio facilis est, ergo sub opinione legis in conscientia
obligantis suscipienda est. Sic daretur regressus ad
multarum ceremoniarum Vet. Testamenti observatio-
nem, ut parum difficultatis in se habentem. Deinde
dum facilitatem non nimis superstitione observationi
abstinentiæ à sanguine tribuit Grotius, difficultatem
prodit. Quousque enim licebit progredi quæso, in ab-
stinentia à sanguinis esu, ut sit non nimis superstitione?
Hic certè mensuram dare difficile est. Si absolute
sanguinis esus est vetitus lege perpetua, etiam tantillum
edere vetitum est. Non in quantitate, sed in substantiâ
sanguinis interdictum fundatum est. Venique quid
est, qvod Grotius dicit de observatione non nimis
superstitione? Licitane erit observatio aliqualiter su-
perstitione, & vetita tantum non nimis superstitione.
Athoc minus piè dictum est.

7. Qvod V. ratio Grotii habet de causis honestis il-
lius observationis, non urget. Nemo sanè haec tenus ef-
feratior factus fuit, quia sanguinem illo modo, qui usi-
tatus est, paratum comedit. Americani crudo sanguine
fruebantur. Vindictæ cupidus, oculos, non ventrem
crudo sanguine pascit. Et quid ad suadendam absti-
nentiam sanguinis attinet Origenis error, dæmones
sanguine pasci. Potest ne error causam legis dare?

ASSERTIO II.

Qvod Christiani Veteres non existimarent pre-
ceptum abstinentiæ sanguinis & suffocati ex
una

una illa causa datum, ut Judæorum offensa vitaretur.

Non satis liqvet. Primum enim non liqvet, an omnes Christiani non existimarint, propter unam solam evitandam offensam Judæorum à sangvine abstinendum, sed crediderint, etiam absolutè Deum velle, ut à sangviniis esu abstinenterent. Certè hoc probant nullatenus, qvæ adduxit Grotius. Deinde non liqvet ex adductis, an semper Christiani taliter non existimarint vetitum esse sangvinis esum. Fuerint sanè Christiani primo, secundo, aut etiam tertio seculo post Christum, qui etiam ex alia qvapiam causa à sangviniis esu abstinendum esse existimaverint, non tamen perennis ea fuit Christianorum opinio, aut sententia. Fuit aliquorum Christianorum aliquamdiu consuetudo in Oriente & Sabbatum & diem Dominicam celebrare. Ita Clemens, qvicunque sit, *Constitut. Apost. Lib. 7. c. 24.* *Sabbatum igitur & diem Dominicam feriari debetis, illud quidem in memoriam creationis, hanc in resurrectionis Christi.* Asterius Episc. Homil. de repud. Sabbati & diei Dominicæ συνάδεια vocat καλύτο. Gregorius Nyssenus dies fratres. Theodorus Balsamo ait: *A sanctis patribus per omnia exequatum est Sabbatum diei Dominicæ.* Eusebius testatur: *Constantinum Imperatorem Christianos non minus in Sabbatum, quam in diem Dominicam vadari vetuisse.* Hinc & jejunium, qvod à die Dominicæ exclusum est, ut Gangrensis Synodus docet *Can. 18.* à Sabbato etiam, excepto uno ante Pascha, abesse debuit. *Ita Canon. 53. Apost. Zonaras interpretatur.* Et testatur Ignatius Epist. ad Philippens. Si quis die Dominicæ aut Sabbato jejunaverit, excepto uno ante Pascha, Christicida est. Consentit Tertullianus *hb. de Jejun.* & contra

Mar-

Marcionem IV. Notat h̄c Grotius ad Actor. XV, 21. V.
οὐαγωγῶν. Non tamen omnium Christianorum, nec ubique, nec semper ea fuit consuetudo. Tertio non liquet ex adductis, quod isti Christiani ex præcepto vel divino Vetus Testamenti, vel Apostolico Nov. Testam. à sanguine abstinuerunt. Biblis apud Eusebium simpliciter ait:
Quomodo infantes comedenter illi, quibus neq; irrationalium sanguine vesci ἐξὸν licitum est. Eξὸν etiam potest aliquid esse vel non esse, ex assensu humano aut consensu. Sic Actor. 2, 29. cap. 21, 37. cap. 22, 21. Joh. 18, 31. &c. Tertullianus simpliciter ait: *Ne animalium quidem sanguinem in epulis esculentis habemus.* Minut. *Nec edulium pecorum in cibis sanguinem novimus.* Quarto denique non liquet, annon vel Judæorum, vel & Gentilium causa ad ista usque tempora alicubi Christiani abstinendum esse censuerint. Fuerunt & ante nativitatem Christi Judæi passim per orbem terrarum disseminati, uti ex antiquo monumento Hispanico Part. I. Theolog. Zach. ostendi, atque adeò etiam in Galliis, uti ex monumentis Treviricis constat. Trevirorum enim civitas olim Galliis adscribatur. Biblis autem in Galliis passa est martyrium. Nam Eusebius illud recitat ex Epistola Lugdunensem & Viennensem ad fratres per Asiam & Phrygiam. Fuerunt & Romæ, ubi apologeticum edidit Tertullianus, & alibi passim post Christi nativitatem. Ipse fatetur Tertullianus, in Apolog. cum inquit: *Judæi quanta deliquerint fiducia patrum inflati, declinantes à disciplina profanum in modum, et si ipsi non confiterentur, probaret exitus hodiernus ipsorum.* Dispersi, palabundi & cœli *& soli sui extorres vagantur per orbem, sine homine,*
sine

*sine Deo rege, quibus nec advenarum jure terram
patriam saltem vestigio salutare conceditur, &c.*
Potuit igitur fieri, ut non quod opinarentur Christiani
dispositionem Apostolicam eousque obligare, sed ex
mera libertate & prudentia abstinuerint à sanguinis esu.
Præsertim tempore Apostolis proximo. Certè enim
Biblis, cum sancta martyrum Gallicorum corona, passa
est circa Annum XVII. Antonini Veri Imper. qui est An.
Christ. 168. circiter. Et circa An. Chr. 190. Tertullianus
scripsit. Nec multo post Minutius Felix. Potuit inquam
fieri, ut hac libera condescensione in consuetudinem
secum tanto facilius ineundam Christiani Judæos allice-
rent. Potuit autem etiam fieri, ut abstinuerint adhuc
primis istis Christianismi temporibus ab esu sanguinis,
quo tanto magis à gentilium moribus atque institutis
separarentur. Certè sanguinem Gentiles ingurgitare
fuerunt soliti. Tertullianus in Apolog. De sanguinis,
inquit, *pabulo & ejusmodi tragicis ferculis legite nec-
ubi relatum sit, diffusum brachiis sanguinem, ex
alterutro degustatum nationes quasdam fœderi com-
parasse?* Nescio quid & sub Catilina degustatum
est. Ajunt apud quosdam gentiles Scytharum de-
functum quemq; à suis comedì. Longè excurro.
Hodie istis Bellone sacratus sanguis de femore pro-
scissio, & in parvulam exceptis suis datur signatis.
Item illis, qui munere in arena noxiorum jugulato-
rum sanguinem recentem de jugulo decurrentem ex-
ceptum avida siti comitali morbo medentes aufe-
runt, ubi sunt item illi, qui de arena ferinis obso-
C niis

niis cœnant? qui de apro, qui de cervo petunt?
Aper ille, quem cruentavit, conculcando deterfit,
&c. Conferatur Pentadecatis diss. Theol. mea 10. tb. 25. p. 287.
Nec ab animalium sanguine comedendo abstinuisse gen-
tiles, manifestum. Tertullianus meminit BOTULO-
RUM cruore distentorum, qvos inter tentamenta
Christianis admoverint, ut eos ad exorbitandum pelli-
cerent. Hinc & Octavius apud Minutum hoc ipsum,
scil. edulium, qvo pecorum in cibis sanguis exhibetur,
ut usitatum gentilibus, inusitatum autem Christianis
notare voluit.

At, inquit quispiam, Canon Apostolorum 62. ma-
nifeste vetat sanguine vesci, quia lex vetat. Resp. i. Ca-
nones Apostolorum non sunt tantæ autoritatis, ut pro-
divino mandato, eoqve in omne ævum perpetuando
allegari queant. Solent quidem à Collectoribus Conci-
liorum ante omnia Concilia poni, sed non sunt ejus an-
tiquitatis & autoritatis. Habentur à Doctis pro rapsodia
quadam ex variis Scriptoribus & Conciliis facta sub
autoritate & nomine Apostolorum. Qva de re in
Exercitat. mea ad Concilium Nicenum Sect. i. pluribus egi.
2. Hic ipse Canon se variis indicis prodit, qvod sit sup-
positius & ab Apostolorum temporibus multum
alienus.

Nam I. distingvit inter Episcopum & Presbyterum.
Illud discrimen tempore Apostolorum non fuit, sed de-
mum postea originem habuit, qvod jam olim Hiero-
nymus docuit peculiari Epistola, pro qva integrum
tractatum scripsit Dav. Blondellus.

II. Distinctio inter *μελάνως* à feris captum, & inter
σινουας morticinum. Ipse Grotius miratur, qvod
σινουας additur in Apostolico Canone, & qvod Justi-
nus

νος ιηέας ἐν αἷμα interpretatur ὅπερ διὰ νεκρωμάτων, cum ex
Deut. 14, 21. planum sit, pio incircumcisio licuisse edere
נְכָרְלָתָה, qvod LXX. vertunt Θυσιαῖον, estqve idem cum
νεκρωμάτῳ. Unde Aristophanis Scholiastes Θυσιαῖα in-
terpretatur νεκρωμάτα. Et profectò obscura est ista dispo-
sitio, multumqve recedit ab Hierosolymitana Aposto-
lorum. Si absolutè vetitum est edere carnem in sanguine,
hoc est carnem adhuc sanguinē intravasatum haben-
tem, qvæ est πνιγή, unde & colligitur, non licere ede-
re sanguinem, ut vocant, extravasatum; qvid opus
fuit addere, ἡ θεραπεία τὸν θυσιαῖον sive νεκρωμάτων, si per
θεραπείαν & νεκρωμάτα intelliguntur ea morticina, qvibus
adhæret non deductus sangvis? πνιγή est, sive homo
suffocaverit, sive bestia, sive ex alio casu impedita sit
deductio sanguinis. Itaque Θυσιαῖον, νεκρωμάτων & θερα-
πεία τὸν θυσιαῖον non distingvuntur, qvia omnia in
eo convenient, qvod iis deductus adhæreat sangvis.
Impertinenter igitur cumulantur ιηέας ἐν αἷμα, ἡ θερα-
πεία τὸν θυσιαῖον, ἡ νεκρωμάτων. Si vero ιηέας ἐν αἷμα vetitum intel-
ligendum quatenus vel est θεραπεία τὸν θυσιαῖον, vel νεκρωμάτων, tunc
erit licitum carnem in sanguine edere extra istos duos
casus, scil. si sit neqve θεραπεία τὸν θυσιαῖον, neqve νεκρωμάτων. Jam
νεκρωμάτων morticinum non rectè dicitur id, qvod ab ho-
mīne suffocatum est aut artificiosa ratione quadam in
laqueum inductum. Neqve tamen hoc est θεραπεία τὸν θυσιαῖον.
Hoc igitur licebit comedere. At hoc est revera πνιγή.
Liceret ergo, si hic Canon Apostolicus est, aliquod
πνιγή τὸν θυσιαῖον comedere, modo non sit aut θεραπεία τὸν θυσιαῖον, aut
νεκρωμάτων. Sed hoc non vult decretum Apostolicum.
Acto. 15.

III. Suspectū se quoq; reddit Canon, qvod cum definit,
qva pœna sit afficiendus, qvì ιηέας ἐν αἷμα sive θεραπεία τὸν θυσιαῖον
καὶ νεκρωμάτων comedit, in ordine Ecclesiastico positos,

Episcopos, Presbyteros & Diaconos qvidem vult per
καθάρεσσν puniri, Laicos verò per ἀδοξισμὸν. Nescit etas
Apostolica illud poenarum Ecclesiasticarum discriminem.
Mentionem καθάρεσσν facit S. Paulus 2. Cor. 10, 4. 8. & c. 13.
v. 10. nullibi verò significat poenam aliquam Ecclesiastici-
cam, Episcopis, Presbyteris aut Diaconis carne vescen-
tibus, cui non est deductus sanguis, infligendam. Ver-
bum καθάρειν destruere est, 2. Cor. 10, 4. Actoř. 13, 19. c. 19.
v. 27. Luc. 12, 18. Alias & est removere, Luc. 1, 52. remo-
vit potentes de throno. Notat detrahere, cum de Christo
ē cruce tollendo usurpatur Marc. 15, 36. & 46. Luc. 23, 53.
Actoř. 13, 29. ἀδοξισμὸν notat in sacr. liter. Nov. Testam.
separare, excludere, Matth. 25, 32. de separatione bono-
rum à malis in extremo judicio. Conf. c. 13, 49. Act. 19, 9.
de separatione, qva S. Paulus suos discipulos segregavit
à Synagogę consortio & seorsim in Schola Tyranni in-
stituit. Actoř. 13, 2. de separatione Pauli & Barnabae ad
excusum Evangelicum. Nec multo aliter Gal. 1, 15.
Rom. 1, 1. 2. Cor. 6, 17. de segregatione à consortio in-
fidelium. Luc. 6, 22. ἀδοξισμὸς poena dicitur, de qva ad
illum versiculum Grotius multa. Et ad locum Joh. 12, 42.
Seldenus. Sed hoc ex Judaica Synagoga oriundum est,
non ex Ecclesiæ disciplina. Qvapropter in Apostolo-
rum qvidem constitutione aliqua tale discriminem vix ob-
tinet locum. Certè si aliquod discriminem etiam in Eccle-
sia inter καθάρεσσν & ἀδοξισμὸν fuit, recentius fuit, &
multum ab Apostolicis temporibus abest.

IV. Canoni inserta ratio ipsum suspectum facit. Ait:
Hoc enim lex prohibuit. Non hic dicimus, qvod
Canoni illa allegatio imprudenter videri possit inserta
esse post denominatam Ecclesiasticis poenam, si se ex il-
lis quispiam sanguinis esu contaminaverit. Cur enim
non

non etiam interdictio Laicis facta illa allegatio apponitur, si & illis lex prohibuit. Sin minus; cur $\alpha\Phi\sigma\mu\delta$ Laicis imponitur? Id tantum subit mirari, cur ad legem provocet Canon, si Apostolicus est, & non potius ad definitionem Hierosolymitanam se referat. Nam ut per $\nu\omega\nu$ illam constitutionem Apostolicam Acto. 15. intelligamus, non solum dissuader communis loquendi ratio, quia per $\nu\omega\nu$ lex Mosaica plerumque intelligitur, sed etiam ipsa proponendi ratio. Qvomodo enim, si Apostoli hanc Canonem 62. condidissent, non provocassent ad id decretum, qvod Hierosolymis circa legis observantiam propositum fuit. Certè enim de lege Moysi qvoad ista ceremonialia controversia fuit in Ecclesia. Itaque non conclusari fuissent ita crudè Apostoli: *Carnis in sanguine esum Lex prohibuit.* E. Episcopi, Presbyteri, Diaconi, Laici illud sub poena sive $\pi\alpha\theta\alpha\zeta\pi\omega\omega$, sive $\alpha\Phi\sigma\mu\delta$ vitare debent. Illico enim totus apparatus legis ceremonialis in Ecclesiam introductus esset.

V. Laici nomen in contradistinctione ad Episcopos, Presbyteros & Diaconos suspectum est. Certè temporibus Apostolorum usitatum fuisse, è sacr. literis demonstrari non potest. Tempore autem Cypriani demum Laici nomen in usum deductum est. Videatur ejus Epist. 52. ad Antonianum fratrem de Cornelio & Novatiano, ubi Num. 37. *Trophinum ut Laicum communicare debere mandat.* Ad quem locum Jacobi Pamelii Brugensis contra Bellarminum observanda est annotatio. Hic enim scil. Cardinalis Bellarminus communione Laicam de Communione sub una interpretatur. Pamelius autem de Communione, quæ fiebat extra

cancellos, intra quos Ecclesiæ ministri subsistebant. Tempore Apostolorum Clerus seu Cleri fuerunt tota Ecclesia, ex loco i. Pet. 5, 3. Conf. Actor. 26, 18, & Col. i. v. 12. In Canone autem hoc Apostolorum expressa sit Laicorum mentio, qui Episcopis, Presbyteris & Diaconis contradistinguntur.

Si denique objicitur Canon Synodi Gangrensis, quæ seculo quarto paulò post Concilium Nicænum à XX. Patribus Gangræ in Paphlagonia contra Eustathium Sebastenum Armeniorum Episcopum celebrata est: Resp. 1. Eam Synodum provincialem esse, non Oecumenicam. 2. Eam quidem esse approbatam in Oecumenica, scil. Constantinopolitana, quæ in Trullo habita & sexta Generalis dicitur, non tamen propterea infallibilis autoritatis esse. 3. Dici à nobis posse, quod Gratianus in Decreto dist. 28. cap. si quis discernit ad objectum aliquod Capitulum ex Concilio Gangrensi dixit: Notandum est, quod secundum Isidorum pleraque capitula ex causa, ex loco, ex tempore, ex persona consideranda sunt. Hinc etiam Gregorius ait: Regulae S. Patrum pro tempore, loco, persona & negotio instanti necessitate traditæ sunt. 4. Canonem Gangrensem non dicere anathema illi, qui sanguinem, suffocatum & idolothyrum comedit, sed ei qui omne spem salutis adimit vel semel carnem comedentibus, quomodo Eustathium docuisse commemorat Nicephorus Gallistus Xantopulus Eccles. Histor. IX. 16. 5. Patres Gangrenses sanguinis & suffocati abstinentiæ etiam apponere idolothytorum. Et tamen ex Paulinis Epistolis mani-

manifestum est , extra easum metuendi scandali p-
tuisse Christianos è gentilibus idoloathyis vesci. Non
autem ulterius potuerunt obligare Patres Gangrenses ,
qvm Apostolus. Neqve ergo sanguinis & suffocati in-
terdictum ab ipsis repetitum ulterius obligat. 6. Patres
Gangrenses , licet censuerint , in Oriente propter Ju-
dæos , Gentiles & Hæreticos diversos atqve adeò scan-
dali avertendi causa , continuari debere longius præ-
ceptum Apostolicum de abstinentia à sanguine , idolo-
thyto & suffocato , non tamen indicare , qvod illa per-
petuari beat. Utimur ergo nunc ex libertate , qva
extra formidinem scandali uti possimus.

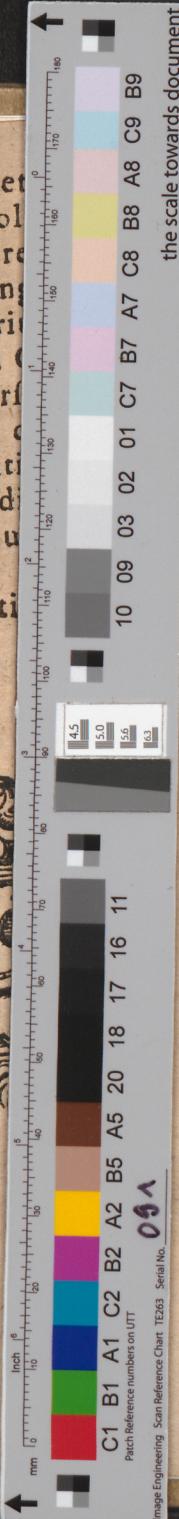
Sic adversus Grotium.

manifestum est , extra easum met
tuisse Christianos è gentilibus idol
autem ulterius potuerunt obligare
quam Apostolus . Neque ergo san
terdictum ab ipsis repetitum ulteri
Gangrenses , licet censuerint , in
dæos , Gentiles & Hæreticos diversi
dali avertendi causa , continuari
ceptum Apostolicum de abstinenti
thyto & suffocato , non tamen indi
petuari debeat . Ultimur ergo nu
extra formidinem scandali

Sic adversus Groti

the scale towards document

idali p
ci . Non
grenses ,
ocati in
6 . Patres
pter Ju
ed scan
gius præ
e , idolo
illa per
ate , qva
us .